1. Inledning

Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen behöver behovet av en miljöbedömning undersökas. I detta dokument redovisas processen, relevanta lagtexter och resultatet av arbetet, där vi slutligen konstaterar att planen inte medför betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning därmed inte behöver genomföras.

2. Strategisk miljöbedömning

Vattentjänstplanen ska visa kommunens långsiktiga planer för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster och redogöra för åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna anläggningen ska fungera vid skyfall och översvämningar. Enligt miljöbalken (6 kap. och 5 §§) ska en kommun, som upprättar en plan som krävs i lag, göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Naturvårdsverket har sammanfattat processen med följande bild:

Figur 1 Naturvårdsverkets vägledning för om undersökning vid strategisk miljöbedömning behövs.

2.1 Undersökning eller miljöbedömning

Bedömningen utifrån processen ovan och innehållet i vattentjänstplanen är att en undersökning om betydande miljöpåverkan bör göras för Ystad kommuns vattentjänstplan.

Underlaget baseras på en checklista anpassad till de förutsättningar som gäller för en strategisk ej bindande plan, som vattentjänstplanen är. Undersökningen ska samrådas med länsstyrelsen, kommuner och andra myndigheter som kan bli berörda av planen.

Länsstyrelsen får denna undersökning på samråd tillsammans med vattentjänstplanen. Undersökningssamråd och samråd för vattentjänstplanen sker samtidigt.

2.2 Vattentjänstplanens innehåll

Ystads kommuns vattentjänstplan innehåller en övergripande beskrivning av kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen beskriver såväl åtgärder för att säkerställa den tekniska anläggningens funktion som områden som kan komma att anslutas till kommunalt vatten och avlopp.

I vattentjänstplanen beskrivs också kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är inte bindande. Det innebär att åtgärder och prioriteringar i planen kan ändras om förutsättningarna för att genomföra dem förändras.

VA-utbyggnaden som beskrivs i planen har planerats sedan tidigare. Det är sedan tidigare uppmärksammat att utbyggnaden sker inom eller i anslutning till naturskyddade områden och område som omfattas av strandskydd. Dispens och tillstånd har sökts och beviljats av Länsstyrelsen i Skåne län (Dnr 2092-2022, beslut 2024-12-04).

VA-utbygganden berör även Natura 2000-områden. I beslutet konstaterar Länsstyrelsen att, under förutsättning att åtgärderna genomförs enligt ansökan och i övrigt lämnade uppgifter, inget Natura 2000-tillstånd krävs för utbyggnaden. I och med detta bedömer kommunen att endast en undersökning om betydande miljöpåverkan behöver göras för vattentjänstplanen.

2.3 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att en vattentjänstplan inte tas fram. Det innebär att kommunen inte uppfyller sitt ansvar enligt 6 a §, lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Det innebär dock inte någon skillnad i kommunens skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster. Skillnaden ligger snarare i att behovet av VA-utbyggnad bedömts samlat samt att såväl Länsstyrelsen som kommuninvånarna får ökad insyn i processen genom samråd. Att utöka verksamhetsområde för VA och ansluta bebyggelsen till allmänt VA är en kommunal skyldighet som föreligger oberoende av om Ystads kommun tar fram en vattentjänstplan eller ej.

Kommunen har sedan tidigare en långsiktig planering av VA-utbyggnad. Planeringen har nu uppdaterats och en ny behovsbedömning utifrån §6 i LAV har genomförts. Detta medför att Ystads kommun, genom vattentjänstplanen har bättre möjligheter att långsiktigt planera VA-utbyggnaden. Att långsiktigt planera VA-verksamheten ger ekonomiskt och miljömässigt hållbara beslut. Att hushålla med de ekonomiska resurserna i VA-verksamheten innebär att det blir möjligt att genomföra fler åtgärder i verksamheten, vilket sannolikt minskar verksamhetens miljöpåverkan.

Nollalternativet innebär också att ingen analys av skyfallspåverkan på allmänna VA-anläggningar skulle genomförts. Det skulle kunna leda till att klimat-anpassningen av den allmänna anläggningen inte prioriteras och funktionen vid ökad påverkan från skyfall blir sämre till följd av mer tillskottsvatten och risk för ökad mängd bräddningar.

En vattentjänstplan syftar till ökad planering och struktur av VA-planeringen inom kommunen. Om planerade åtgärder i vattentjänstplanen inte genomförs kommer kommunen inte få de förväntade positiva effekterna av planen.

3. Undersökning av betydande miljöpåverkan

3.1 Avgränsning

Vattentjänstplanen för Ystads kommun omfattar utbyggnad av den allmänna VA anläggningen och åtgärder i VA-anläggningen och kommunens VA-verksamhet inom de kommande tolv åren.

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har anpassats efter planens övergripande karaktär.

3.2 Identifiering av omständigheter som påverkar bedömning om betydande miljöpåverkan

För att identifiera möjlig betydande miljöpåverkan har faktorer som presenteras i Tabell 1 undersökts. De faktorer som påverkas beskrivs i avsnitt 3.3–3.8 nedan. Som framgår av tabellen bedöms inte någon av faktorerna innebära risk för betydande miljöpåverkan.

Tabell 1 Sammanställning av undersökning av betydande miljöpåverkan. De faktorer som bedöms kunna påverkas beskrivs i kapitlen nedan.

	Bedömd påverkan			Kommentar
	Ja	Nej	Risk för betydande miljöpåverkan?	
Riksintresse	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Förordnanden & skyddsvärden	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Befolkning, människors hälsa och säkerhet		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Mark		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Vatten	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Luft		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Klimat	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Hushållning med mark, vatten, råvaror, energi mm.		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Kulturmiljö	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Hälsa och säkerhet	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Miljömål	X		Nej	Se beskrivning nedan.

3.3 Riksintressen

I kommunen finns riksintressen för totalförsvar, väg & järnväg, friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård. Av vattentjänstplanens åtgärder är det främst VA-utbyggnad som skulle kunna påverka dessa skyddsvärden. Den VA-utbyggnad som nu planeras bedöms dock inte påverka dessa värden.

3.4 Förordnanden och skyddsvärden

Det är främst VA-utbyggnad som skulle kunna påverka skyddsvärden som naturreservat, biotopskyddsområden eller andra djur- och växtskyddsområden i kommunen.

Länsstyrelsen har gett dispens respektive tillstånd enligt reservatföreskrifterna samt strandskyddet för aktuella delar av utbygganden av allmänt VA. Utöver detta planeras inga åtgärder inom naturskyddade områden. Länsstyrelsen har även prövat påverkan på Natura 2000 och konstaterat att inget tillstånd för detta krävs.

Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.

3.5 Vatten

Vattentjänstplanens åtgärder kan ge påverkan på både flöden och tillförsel av förorenande ämnen till yt- och grundvatten. Exempel på åtgärder och deras påverkan ges nedan.

- Anslutning av enskilda avlopp i känsliga områden ger minskad föroreningsbelastning på recipienten.
- Nedläggning av Kåseberga avloppsreningsverk och överföring av spillvattnet till Sjöhögs reningsverk förväntas ge förbättrad rening av vattnet.
- Renovering av pumpstationer, installation av reservkraft och arbete för att minska mängden tillskottsvatten minskar risken för bräddning.
- Förnyelse och kapacitetshöjande åtgärder på spillvattennätet minskar risken för bräddning.
- Uppströmsarbete förväntas ge mindre mängd förorenande ämnen i avloppsvattnet och i förlängningen minskad föroreningsbelastning på recipienterna.
- Förnyelse av ledningsnät och tätning av läckor ger minskad dricksvattenåtgång.
- Förbättrad dagvattenhantering med jämnare flöde och minskad föroreningsbelastning på recipienterna.

Vattentjänstplanens åtgärder påverkar alltså både ytvattenkvalitet och vattenflöden i recipienter. Det innebär att miljökvalitetsnormerna för vatten kan påverkas. Påverkan bedöms dock vara positiv och inte vara betydande.

3.6 Klimat

Vattentjänstplanen innehåller klimatanpassningsåtgärder för den allmänna VA-anläggningar och åtgärder som indirekt minskar effekterna på samhället av ett förändrat klimat.

VA-utbyggnad och underhåll och förnyelse av VA-anläggningar påverkar systemets klimatpåverkan bland annat eftersom energiförbrukningen påverkas. Underhåll och förnyelse kan ge energibesparingar medan utökning av anläggningen kan öka energiåtgången i VA-systemet. Kommunen planerar också att installera solceller på vattenverk och reningsverk för att minska klimatpåverkan. Vid val av processer, materialval, kemikalieval etcetera vägs miljö- och klimatpåverkan in. Nettoklimatpåverkan beror på hur stor effekt åtgärderna får och vilka tekniska lösningar som väljs. Möjligheterna till att

minska klimatpåverkan från planen ligger därför, precis som möjligheten att bedöma påverkan, i senare skeden av genomförandet.

Åtgärderna har dock sådan omfattning att de inte bedöms medföra betydande påverkan.

3.7 Kulturmiljö

Ystads kommun är rikt på kulturhistoriska lämningar och detta behöver beaktas vid såväl VA-utbyggnad som ledningsförnyelse i exempelvis stadskärnan/Gamla staden. Tillstånd från Länsstyrelsen krävs för åtgärder i mark i områden med fornlämningar. I de fall det är aktuellt söks tillstånd inom respektive projekt när det är känt vilka åtgärder som krävs och vilka metoder som används. Genom tillstånden säkerställs att inte otillåtlig påverkan på kulturmiljövärden sker.

3.8 Hälsa och säkerhet

Vattentjänstplanen innehåller flertalet åtgärder för att bibehålla god kvalitet och öka leveranssäkerheten i dricksvattenförsörjningen. Exempel på detta är planering av underhåll och förnyelse på ledningsnätet, kapacitetshöjande åtgärder och dubblering av kritiska anläggningsdelar. En säkrare dricksvattenleverans ger en positiv effekt på hälsa och säkerhet i kommunen. Påverkan bedöms vara positiv och inte vara betydande.

3.9 Miljömål

Vattentjänstplanen berör främst miljömålen God bebyggd miljö, ingen övergödning och levande sjöar och vattendrag samt begränsad klimatpåverkan.

Påverkan på miljömålen är kopplade till effekterna som beskrivits i avsnitten ovan. Påverkan bedöms vara positiv och inte vara betydande.

4. Beslut om betydande miljöpåverkan

4.1 Beslut

Utifrån resonemanget i kapitel två ovan kan det inte antas att Ystads kommuns vattentjänstplan innebär betydande miljöpåverkan. Kommunfullmäktige i Ystads kommun fattar beslut om detta i samband med att vattentjänstplanen antas.

4.2 Undersökningssamråd

Länsstyrelsen i Skåne län bedöms vara den myndighet som kommunen behöver samråda med om undersökningen om betydande miljöpåverkan. Beslutet om betydande miljöpåverkan samråds med Länsstyrelsen samtidigt som vattentjänstplanen, och därför hålls inget separat undersökningssamråd. Beslut om betydande miljöpåverkan kommer att fattas i samband med att vattentjänstplanen antas.

4.3 Tillgängliggörande av beslutet

Beslutet om betydande miljöpåverkan ska göras tillgängligt för allmänheten. Detta beslut kommer att tillgängliggöras genom att det läggs upp på kommunens hemsida tillsammans med vattentjänstplanen.